

Verksamhetsberättelse 2025

Västergötlands
museum

Omslag

2025 genomfördes den första Historieveckan i Skaraborg som arrangerades av de kommunala museerna i Skaraborg och Västergötlands museum. Veckan hade temat "Hjältar: Mod, makt och myt". Arrangemanget besöktes av minst 1 500 personer. Ett av evenemangen, "Eldens hjältar", ägde rum på Tidaholms museum. En eldmästare var på plats och bjöd på en riktigt glödhet uppvisning.

Foto: Patrik Erlandsson

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2025

Västergötlands
museum

Ver. 2026-02-red

Innehåll

Inledning

Förord, sid 4
Stiftarna och organisation, sid 5
Verksamhetsmål, sid 6

Publika möten

Sammanfattning, sid 7
Permanent utställningar, sid 7
Tillfälliga utställningar, sid 7
Programverksamhet, sid 8
Pedagogisk verksamhet, sid 10
Kommunikation och media, sid 12

Kulturmiljö

Sammanfattning, sid 13
Vis-à-vis genomförandeplan KMV, sid 15
Kulturmiljöarbete på uppdrag, sid 16
Projekt arkeologi, sid 16
Kata gård och Varnhem, sid 18
Pedagogiskt arbete, sid 18

Samlingar

Sammanfattning föremål, sid 19
Föremål, sid 20
Arkeologi, sid 21
Digitalt museum, sid 21
Bibliotek, sid 21
Arkiv, sid 22

Projekt

Projekt och forskning, sid 23
Sammanfattning, sid 23
Projekt, sid 23
Projektanslag och bidrag, sid 23

Bilagor

Program, sid 27
Kulturmiljö nya uppdrag, sid 33
Rapporter, sid 35
Remissyttranden, sid 36
Kurser, konferenser och föredrag, sid 37
Publikationer, sid 39
Externa bidrag, sid 40
Personal, sid 41
Styrelse, sid 42
Årsredovisning 2024, sid 43

Stiftarna och organisationen

Stiftarna

Stiftelsen Västergötlands museums styrelse består av representanter från de tre stiftarna: Västra Götalandsregionen, Skara kommun och Västergötlands Fornminnesförening. Styrelsen sammanträder fyra gånger per år. Även styrelsens arbetsutskott, vilket består av styrelsens ordförande, vice ordförande samt en ledamot, sammanträder minst fyra gånger per år.

Enheterna

Enheten **Publika möten** ansvarar för program, utställningsproduktion och pedagogik. Här ingår även marknadsföring, information, hemsidor och sociala medier.

Enheten **Samlingar** ansvarar för etnologiska och arkeologiska föremålssamlingen med tillhörande registrering i databas, ut- och inlån samt konservering. Enheten ansvarar även för museets arkivförvaltning och omfattar enskilda arkiv, ämbets- och bildarkiv.

Enheten **Kulturmiljö** ansvarar för arkeologisk och byggnadsantikvarisk uppdragsverksamhet, samt forskning och kunskapsuppbyggnad.

Enheten **Administration** arbetar med ekonomi-, personal- och styrelseadministration, diarium, inköp samt reception med butik och kafé. Enheten arbetar också med museets säkerhet, vaktmästeri, snickeri, fastighetsunderhåll, fordon samt parkvård.

Verksamhetsmål

- **Mål 1:** Västergötlands museum ska upprätthålla, utveckla och särskilt lyfta fram forskning, samlingsförvaltning, förmedling samt det breda kulturmiljöarbetet.
- **Mål 2:** Västergötlands museum ska utifrån platsen och landskapet arbeta för att bli ett nationellt intressant och tillgängligt kulturhus.
- **Mål 3:** Västergötlands museum ska vara en plats och en verksamhet som uppmuntrar medborgare att göra sin röst hörd och föra kritisk dialog om dåtid, nutid och framtid. Västergötlands museum ska också, genom samverkan, vara en resurs för andra regionala museer och kulturarvsaktörer i arbetet med att stärka museet som demokratisk mötesplats.
- **Mål 4:** Västergötlands museum ska bidra till regional utveckling och till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Vernissage av Anna Gärbergs stipendieutställning "Phylum - mellan tid och form". Foto: Emelie Byström

Sammanfattning

Under verksamhetsåret 2025 har mycket positivt hänt, inte minst det faktum att museet äntligen fått möjlighet att med utställningen *Fågel Fisk och allt däremellan* få visa upp den intressanta samling av naturalier som har sitt ursprung i Skara skolsamling.

Även utställningen *De obesuttnas trädgårdar* rönt uppmärksamhet. Till och med från Skansen i Stockholm kom förfrågningar om utställningen.

Enheten har också under 2025 haft förmånen att stå som värd för en nordisk konferens kring slotts- och herrgårdsforskning. Arrangemanget, som var ett samarbete mellan Nordiska nätverket för slotts- och herrgårdsforskning, Carl Göran Adelwårds stiftelse, Skara kommun och Västergötlands museum, samlade forskare från hela Norden till Skara och Kråks herrgård.

Årets stora händelse inträffade i juni då den omfattande utställningen *Fågel, fisk och allt däremellan* invigdes i museets stora utställningshall. Invigningen utgjorde kulmen av ett mycket krävande förarbete som till största delen utfördes samlingsenheten. Allt från gigantiska älgar till minimala snäckor har registrerats och preparerats inför utställningen, för att sedan placeras i nyrestaurerade originalmontrar.

Permanent utställningar

Under året har de permanenta utställningarna varit:

- *Skara i medeltid*
- *Bronssköldarna från Fröslunda*
- *Själabärarna*
- *Kata gård, basutställning i Varnhem*
- *Mellan is och eld – tolkningar av Västergötlands forntid*

Tillfälliga utställningar

Utställningsåret började i februari när utställningen *Bilder i brytningstid* invigdes i museets lilla utställningshall. Där visades en samling fotografier tagna av bygdefotografen Gottfrid Benjaminsson från Närunga utanför Vårgårda.

Den följdes i maj av *De obesuttnas trädgårdar*, där museet samarbetade med Julie von Hofsten vars masteruppsats i trädgårdshistoria låg till grund för en utställning kring odlingarna vid backstugor och torp i det gamla Västergötland.

Samtidigt visades i Verkstaden utställningen *Mäktiga träd och myllrande liv*, producerad av Erika Apelkvist och inköpt av Västergötlands museum för att kunna visas på fler ställen i länet.

Höst och vintersäsongen inleddes november med att 2024 års Agnes de Frumerie-stipendiat, Anna Gärberg presenterade sin utställning *Phylum-mellan tid och form*. Hennes djurskulpturer fyllde lilla hallen med stark närvaro.

Invigning av museets bok *"Trollskatten i Hoberget och andra sägner från Västergötland"*, med manusförfattaren Pontus Kjellberg. Foto: Peter Nordin

Museets atrium, där Agnes de Frumerie var tänkt att få en permanent plats, har under större delen av året stått tomt. I slutet av oktober öppnade en utställning med originalbilderna till museets nyutkomna barnbok *Trollskatten i Hoberget och andra sägner från Västergötland*.

Flera mindre monterutställningar har producerats under året, exempelvis under några höstveckor en presentation av *Gunnar Wennerberg*.

Programverksamhet

Genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter riktade till många grupper har förutsättningar skapats

för att stärka arbetet med såväl ökad yttrandefrihet som att eliminera hinder för jämlikt deltagande. Vidare genomförs en rad samarbeten med externa aktörer, i strävan att främja samverkan och att dela resurser.

Onsdagsevenemang

Museets onsdagsevenemang på kvällar har under 2025 fortsatt utgöra en central del av programverksamheten. De olika arrangemangen har erbjudit en dynamisk blandning av föreläsningar, kreativa workshops, konserter och teaterföreställningar. Samarbetet med externa aktörer som Skara Humanistiska Förbund, Hälsans Vänner och andra kulturutövare har varit fortsatt framgångsrikt och bidragit till en varierad och bred programverksamhet.

Hälsans vänner gav en konsert på museet med fokus på hälsa. Foto: Emelie Byström

ByggnadsVår

Under ByggnadsVår lades ett särskilt fokus på byggnadsvård och kulturmiljövård, men detta år med tonvikt på utomhusmiljöer. Bland arrangemangen kan nämnas Trädgårdsföreningens växtauktion i Fornbyn, föreläsningen *Herrgården som förlorade sin trädgård* på Kråks herrgård samt Julie von Hofstens föredrag *Backstugusittaren satt på ett kålland*.

*Julie von Hofsten på vernissagen av De obesuttnas trädgårdar.
Foto: Västergötlands museum.*

Historieveckan i Skaraborg

I januari inleddes projektet *Historieveckan i Skaraborg* i samarbete med sex kommunala museer. Med ekonomiskt stöd från Västra Götalandsregionen syftade projektet till att tillgängliggöra historia för en bred allmänhet, levandegöra det lokala och regionala kulturarvet och sätta detta i ett nationellt sammanhang samt att förstärka samarbetet mellan museerna i Skaraborg.

Historieveckan i Skaraborg ägde rum den 11 - 17 augusti. Temat 2025 var "Hjältar: Mod, makt och myt" och utbudet av aktiviteter var brett, inkluderande och utformat för att attrahera olika målgrupper. Samverkan med kulturutövare från hela Västra Götalandsregionen säkerställde en variationsrik och dynamisk programvecka. Som planerat utvecklades även ett digitalt spår genom att ett antal berättelser kopplade till årets tema togs fram och gjordes tillgängliga under hela veckan via projektets hemsida. Detta bidrog till ökad spridning och möjlighet för fler att ta del av temat, även de som inte kunde delta på plats.

Totalt lockade Historieveckan i Skaraborg minst 1 500 fysiska besökare och därtill nåddes en större publik digitalt via projektets hemsida, museernas webbplatser och sociala medier. Utvärderingen visade på både god räckvidd och ett stort intresse, vilket bekräftar att formatet har potential att utvecklas till ett årligt återkommande arrangemang. Ansökan om nytt projektstöd beviljades i december 2025.

Under Historieveckan i Skaraborg arrangerades ett riddarspel med Infensus Medeltidsförening. Foto: Patrik Erlandsson

Pedagogisk verksamhet

Arkivprogrammet

Under året har museet fortsatt med visningar för skolgrupper. Ett nära samarbete med SFI i Skara har uppstått och SFI-grupper är numera frekventa besökare på museet.

Pedagogen har under året, i samarbete med arkivarien, utvecklat ett skolprogram med fokus på arkiv. Programmet är 60 minuter långt och riktar sig mot elever som läser Historia 2. Under hösten testkördes programmet med grupper från Katedralskolan, Metis och Axevalla folkhögskola. Med de kommentarer och den feedback som vi fick in av dessa grupper har programmet fortsatt att utvecklas.

Föreläsningar

I samarbete med andra aktörer i kommunen har pedagogen flera gånger lånats ut för att föreläsa utanför museet. Skaras bibliotek höll under våren en föreläsningsserie "Fika & filosofi" där pedagogen pratade om tabubelagda ämnen på föreläsningen "Vett att skämmas".

Pedagogen höll även en nybörjarkurs i diktanalys för pensionärer via Medborgarskolan. Dessa samarbeten lyfter museets roll som kulturinstitution i Skara och bidrar till ett gott samarbete med de andra kulturinstitutionerna i staden.

FOKIS

Samarbetet i FOKIS-nätverket har för museets del fortsatt under det gångna året och ett flertal grupper från olika folkhögskolor har tagit sig till museet.

Pedagogen och webbredaktören har inlett ett samarbete med Axevalla folkhögskola där ett par elever håller på att utveckla ett spel om brons. Samarbetet inleddes för att fira Fröslunda-sköldarnas 40-årsjubileum. Pedagogen har också under årets gång deltagit i möten och konferenser i FOKIS-nätverket.

Lovaktiviteter

Pedagogen har under året fortsatt att anordna lovaktiviteter för barn och unga. Vissa är återkommande så som växtrallyt *Vårgrodd* på påsklovet, medan andra testats för första gången. Tillsammans med Veterinärmuseet och Medborgarskolan söktes pengar för en bussutflykt till Nordens ark under sommaren. Utflykten genomfördes under juli månad.

Munkenlunken

Även under 2025 var Västergötland medarrangör för stadsloppet Munkelunken som genomfördes i september.

Museets pedagog håller visning på Kata Gård för en grupp åk 5. Foto: Alba Ekström.

Sociala medier

Museet fortsätter att utveckla sin närvaro på sociala medier. Över 11.000 personer följer oss nu på Facebook och även på Instagram och YouTube har antalet följare ökat under året. Precis som de senaste två åren så genomförde vi även i år Instagramtävlingen *Folkets Agnes* där man kunnat rösta på sitt favoritverk av konstnären Agnes de Frumerie. I år vann skulpturen Häxkøket.

Nytt för året var att vi i samband med öppnande av naturalieutställningen valde att göra en serie klipp om olika föremål som skulle bli en del av utställningen. Månadens föremål, som tidigare figurerat på museets hemsida, har startats som en serie Youtubeklipp. Sedan oktober har det en gång i månaden kommit ett nytt klipp med fokus på något föremål i museets samlingar på vår Youtubekanal. Detta fortsätter under hela 2026.

Tidsresan

Under 2025 genomfördes Tidsresan i förkortad version så som under 2024. Museet

tog in tre timanställda för att avlasta museets ordinarie personal. Detta fungerade väldigt väl både för de timanställda och för besökande skolklasser.

Öppna visningar med fika

Under 2025 har museet fortsatt att ha öppna visningar med fika på torsdagar. Visningarna fortsätter att locka besökare och fikastunden efteråt med museets pedagog är ett uppskattat inslag. Nytt under året har varit att vi har haft ett par visningar av museets magasin. Dessa har intresserat många då man fått komma in "bakom kulisserna" på museet. En annan höjdpunkt under året var den första öppna visningen av den nyöppnade utställningen *Fågel, fisk och allt däremellan* som lockade 35 besökare. Då maxgränsen för visning normalt sett är 25 personer var detta en rungande succé.

Museipedagogen (t.v) med timanställda som arbetade med tidsresan. Foto: Patrik Erlandsson.

Dramatiskt riddarspel med hjältar i Fornbyn under årets Historieveckan. Foto: Patrik Erlandsson.

Kommunikation och media

Kommunikation

Kommunikationsarbetet har följt program- och utställningsverksamheten. Alla aktiviteter och utställningar på museet publiceras, förutom på den egna webbplatsen och sociala medier, på Västsverige.com.

Prisma VG

Museets webbredaktör är en del av en arbetsgrupp inom nätverket Prisma VG som arbetar med att förnya nätverkets webbplats. Målsättningen är att skapa en tydligare bild av nätverket: berätta om dess bakgrund, syfte och omfattning; lista evenemang och kurser; samla information om löpande teman och initiativ, så som interpretation.

Webbplats

Webbplatsen har uppdaterats löpande under året för att bibehålla god funktion och efterlevnad till programvaruuppdateringar. Några nya funktioner har tillkommit i webbplatsens tema som lett till en del uppdateringar av s.k. block på flera olika sidor. Efter uppdateringarna gjordes blir fortsatt underhåll enklare, men utseendet för besökare har inte påverkats.

Under hösten tog vi emot en granskningsrapport från Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)

med fyra upptäckta mindre brister i webbplatsens tillgänglighet. De utpekade bristerna har åtgärdats på samtliga sidor på webbplatsen.

Film

Filmproduktion har ökat avsevärt under året. På våren gjordes en utflykt till Karleby utanför Mariestad där en arkeologisk undersökning var pågående. Claes Theliander intervjuas i filmen och berättar om undersökningen. Senare på våren producerades en serie kortfilmer om kuriosa- och naturaliesamlingen, inför öppnandet av utställningen *Fågel, fisk och allt däremellan*.

Sedan 2021 har restaureringen av Sönekvarnen i Fornbyn dokumenterats på film. Under året har en ansökan skickats in till Länsstyrelsen om delfinansiering för produktion av två filmer om projektet. En film ska handla om holkkvarnar i Västergötland, med historik och hur det ser ut idag, och en film ska handla om restaureringen av holkkvarnen i Fornbyn.

Statistik för 2025

Besök på museets webbplats: 29648
 Visningar på Facebook: 1749868
 Följare på Facebook: 11020
 Räckvidd på Instagram: 24375
 Följare på Instagram: 3385
 Visningar på YouTube: 51035

Kulturmiljö

För att komma åt den grav (stensättning, vid pilen) som syns i bild fick 1:e antikvarierna ta hjälp av museets egna kompetenser på motorsåg för att bli av med ett par björkar. Förundersökningen skedde i maj 2025. Skövde Sn RAÄ 76. Foto: Anders Berglund.

Sammanfattning

Kulturmiljö har likt tidigare år arbetat med de förutsättningar som ställts till förfogande till kulturmiljövården. I hög grad kan det arbetet beskrivas som re-aktivt i en roll där kulturmiljövården traditionellt sett har haft resurser – anslagsmedel – att verka mer aktivt inom området. Med den ”försörjningsmodell” som rått i regional regi 2025 och tidigare år konstateras att i stort sett hela den delen av verksamheten har avsetts vara finansierad genom externfinansierade uppdrag eller avtal. Det var knappast intentionen vid stiftelsens bildning för 50 år sedan att kulturmiljö skulle vara beroende av extern finansiering i så hög grad. Det har från annan länsmuseumorganisation uttryckts på annat sätt som att ett länsmuseum måste ha åtminstone en byggnadsantikvarie och en antikvariskt riktad arkeolog över anslagsmedel för leva upp till förväntningar som satts, inte minst i stiftelsens stadgar för verksamhet.

Att gruppen blev färre (en uppsagd byggnadsantikvarie) 2024 har inte gjort situationen bättre. Det här har påpekats upprepade gånger, i klartext mer tydligt vid styrelsemöte 30 september 2025 och tidigare år genom Ch/VGM utan distinkt konsekvensanalys från yttersta ledningshåll. Effekten är att stiftelsen i allt högre grad saknat och saknar resurser för systematisk kulturmiljövård eller ens rådgivning. Vad som yttrats i LSU 2025 – 2028 är mest säljtext: ”kulturmiljö- och fornvård är en service till allmänheten som ligger utanför den externfinansierade undersökningsverksamheten. Stiftelsen kommer, genom ett brett kulturmiljöarbete och arrangemang på olika teman,

att bibehålla ett aktivt och reaktivt arbete med kulturmiljövårdsfrågor”. Det är målsättningar stiftelsen inte arbetat med särskilt bra, vilket hänger samman med hur medlen riktats innan de ens tilldelats. De innebär inte att det inte sker verksamhet utöver de betalda jobb som görs mot faktura. Tvärtom, 2025 har vi som vanligt gjort vad vi förmått i landskapet, men i stort sett utan anslagsresurser. De saknas för långsiktigt arbete, även om externa uppdrag och projektstyrda bidragsmedel bidrar till att synlig- och tydliggöra kulturarv, om än på ett reaktivt sätt.

Det mer kontinuerliga arbetet med landskapets kulturmiljö har allt mer inriktats mot ett slags resultatredovisning för vår egen tid. Att inom kulturmiljö försöka uppfylla mål som ett ”brett kulturmiljöarbete” som t e x fornvård med de förutsättningar som getts är bräckligt, vilket erfarits på ett mycket konkret sätt 2024 i och med förlusten av en antikvarietjänsten ovan som i hög grad verkat för att uppfylla stiftelsens mål.

Framtiden är tidsperspektivet. Inte igår, ej heller inom fem år utan om 25, 50 eller 100 år. Här finns en konkret risk för förlust av kontinuitet som är grundläggande för kulturmiljövård vilket berättats om upprepade gånger. Kulturmiljövård är ett slags antikvariskt underhåll i första hand, inte underhållning.

Ett exempel på vidmakthållen verksamhet är att det under hösten 2025 sattes upp nya informationsskyltar om det medeltida Skara på åtta platser i staden. Arbetet med skyltarna har skett genom ett samarbete mellan Västergötlands Museum och Skara

kommun. Skyltarna står på platser där det har funnits institutioner eller byggnader med viktiga funktioner i det medeltida Skara. Skyltarna illustreras med teckningar på hur byggnaderna kan ha sett ut och en kort beskrivande text på svenska, engelska och tyska. En promenad på en dryg kilometer, från den första

skylten utanför Veterinärmuseet, där ett kloster låg på medeltiden, via de andra skyltarna som berättar om skolan, domkapitlet, stadens övriga tre församlingskyrkor, ytterligare ett kloster och fram till borgen Gälakvist i söder, tar ca en halvtimme. Det ger en god kännedom om Skaras historia.

L2025:7074 Öttum
Hällristning/Skålgropar i block

Senhöst 2025. Som uppdragsfinansierade kulturmiljövårdare finns inte tid att möta upp frågor om att besiktiga platser där allmänhet och ett civilt samhälle ibland hittar fornlämningar. Senhöst och vinter 2025 gjordes ett par av tyvärr allt för få av de viktiga vardagsbesök som var vanligare för ett tiotal år sedan. Bara en marginell bråkdel av arkeologi är grävning och sensation. Utanför Öttum registrerades nya skålgropar (bilden) och i närheten av Bjurum väntar ett litet förmodat gravfält på registrering. Foto: Anders Berglund

Vis-à-vis genomförandeplan KMV

I verksamheten fanns 2025 arkeologisk jämte osteologisk undersökningsverksamhet och byggnadsvård samt kulturmiljön Kata Gård i Varnhem, den senare med andra finansieringsformer, som dock också är externa. Genomförandeplanen 2025 var därmed delvis mer intention än realitet där bl a följande punkter kan bockas av som utförda:

- Ett ökat ramavtal för 2025 medgav möjlighet att förstärka arbetsinsatser för Fornbyn med Kråks och Heljesgården, i hög grad tack vare ett samverkansavtal med externa parter (Göteborgs universitet, Da Capo Mariestad). Där berörs kultur miljö som tarvar ständig balansgång mellan tekniska och antikvariska förväntningar. Museiegena insatser har gjorts även för Lindholmens slottsruin, som dock till största delen externfinansierats (se nedan). Frågorna om löpande underhåll av platser kan därmed delvis ”bockas” av och planering för andra objekt fortsätts. Hit hör t ex Ölanda där ett slags förfall pågår i det tysta. En generell problematik ligger i att museets egna problem-

objekt (oavsett om det är samlingar, utställningar eller fastigheter) inte kan ses som underhållsfria kortsiktiga fixar att ”bockas av” när de gått för långt. En lärdom av förfall är att underhåll är en löpande verksamhet och ett ansvar inför framtiden som måste tas med i verksamhetsplanering.

- Genomförd konferens Arbeitskreis für Hausforschung 2025 befäste landskapet Västergötlands relation till ett europeiskt perspektiv, där medeltida hantverkskonst i träbyggnader satts i ett internationellt sammanhang.

- Umeå Universitet (programmet Branschutbildningen för museer och kulturarv) hade under året praktikplats med Fornbyn i centrum.

- Målet att under 2025 fortsatt att leverera antikvariska tjänster inom främst byggnadsvård och arkeologi mot betalning är uppfyllt, om än ej i budget (notera för övrig resultat mot budget).

Maj 2025. VGM medverkade vid GU:s undersökning vid Hornborgasjön. Här hittades spår av äldre byggnader under mark vid Hångers udde. Dateringar från lager i området antyder tidig medeltid. Foto: Anders Berglund.

Kulturmiljöarbete på uppdrag

Arkeologisk undersökningsverksamhet har omfattat omkring 15 för året nya uppdrag inklusive ett skyltobjekt (i bild). Största uppdragsgivare var Trafikverket (ca 600 timmar) samt Fortifikationsverket (ca 140 timmar). De flesta uppdrag var däremot små till mycket små med ett fåtal timmar. 2025 präglas av en tillbakagång som märkts redan tidigare år. Det är upplysningsvis inte en fråga om ledning och ej heller avhängigt en snedfördelad tilldelning av direktupphandlade uppdragsjobb. Det antagandet har kurserats på ett oinitierat sätt, även på styrelsenivå. Det är ett generellt "branschproblem" där alla aktörer drabbas av recess. Problemet har adresserats styrelsen enligt ovan, där man strukturellt sett bör tänka att stiftelsens undersökningsverksamhet borde ha fördelar av att vara en helhetslösning och som ett komplement till personal avställd över anslag. Det kommer fortsatt framföras att kulturmiljövård vid ett länsmuseum inte kan finansieras med uppdragsanställningar. I synnerhet inte löpande underhållsfrågor.

- Uppdrag som utförts i fält 2025 har avrapporterats under året liksom fortlöpande avrapportering av de som kostnadsberäknats, planerats och utförts 2024 (de större uppdragen går över årsskiftet 2025).
- Olika slags utredningar, förundersökningar och undersökningar har gjorts i Skövde, Mariestad, Falköping, Götene, Lidköping, Skövde, Vara och Skara kommuner, skyltar producerats för länsstyrelsens räkning i Töreboda och Bengtsfors kommuner förutom de som nämnts ovan.
- Som betalda uppdrag har även medverkan och biträde gjorts "på räkning" vid undersökning i Hånger (Falköping) och Karleby (Mariestad).

Järnvägsgratan har fått en ny informationsskylt om medeltid.
Foto: Maria Vretemark.

Merparten av det uppdragsorienterade kultur- miljöarbetet utförs på räkning som rör både kyrklig och profan bebyggelse, samt arkeologiska såväl som osteologiska uppdrag. Kulturmiljö - byggnadsvård har svarat för antikvarisk medverkan i många projekt, däribland:

- Fornbyn: Fortsatt arbete enligt vård- och underhållsplan för Fornbyns alla byggnader (2024-2033). Under 2025 fortsatt arbete med väderkvaren, som går i hamn 2026. Omtäckning av det läckande stråttaket på Kungslénastugan. Förberedande undersökningar för målning av Härjevadskyrkan 2026.

- 2025 var sista etappen av den fleråriga underhållsplan som utarbetats tillsammans med Länsstyrelsen. Några oförutsedda skador åtgärdas 2026. Heljesgården har härmed kommit i riktigt (nästan för) presentabelt skick.

- Besiktningar och offerter inför bidragsansökningar för 2026.

- Antikvarisk medverkan i arbeten rörande kyrkor och byggnadsminnen samt kulturmiljöbidrag.

- Enstaka kontrolluppdrag enligt PBL (KUL-kontroll).

- Fortsatt vård- och underhållsplaner för kyrkogårdar i Vara pastorat. Beställning på flertal vård- och underhållsplaner för kyrkor i Skara pastorat, under året har bl a domkyrkan och klosterkyrkan fått uppdaterade planer.

- Förberedande studier för stiftsprojekt i Linköping 2026-27 rörande medeltida taklag i kyrkor.

Den tvååriga konserveringsinsatsen på Lindholmens slottsruin avslutades under året (finansierat med bidrag från Lawskis fond), krönt av ny, mer informativ skyltning som besöksmålsåtgärd. Foto: Robin Gullbrandsson.

Munkarnas frilagda verkstadsgrund, med Kata gård i bakgrunden. Foto: Maria Vretemark.

Kata Gård och Varnhem

Kata Gård hade öppet varje dag mellan 22 mars och 2 november. Totalt kom ca 42000 besökare. Under säsongen genomfördes 45 bokade guidningar för skolklasser och vuxengrupper. I juni-augusti erbjöds 42 dagliga gratisguidningar.

Under 2025 gjordes en del reparationer och underhåll på Kata Gård. Taket tjärades och några av glasskivorna i golvet byttes ut. Därtill även översyn av besöksräknaren med byte av router.

Under våren hade vi programverksamhet i Varnhem inom ramen för konceptet "Tranvår" med föreläsningar mm i samverkan med Skara kommun, Skara Pastorat och Naturrum Hornborgasjön. Programverksamheten under säsongen i övrigt har framför allt bestått av guidade vandringar i Varnhems natur- och kulturlandskap med olika inriktning, föredrag och temavisningar.

På ytan söder om klosterruinen tillkom under året "Hans Månssons försoningslund" – en fruktlund till minne av en dramatisk händelse i Varnhem år 1640. Museet var behjälpliga med antikvariska arbeten i samband med detta. Intill försoningslundens frilade

vi också en tidigare utgrävd verkstadsgrund från medeltiden så att den nu är synlig för de besökare som vandrar i området.

I Varnhems kulturmiljö ekonomisk förening har arbetet med utveckling av besöksmålet Varnhem fortsatt. Arbetet utgår från den gemensamma målbilden "Varnhem 2030 – flera aktörer ett besöksmål" som efter beslut i respektive styrelse 2025 har ersatt den gamla avsiktsförklaringen mellan parterna (Västergötlands museum, Skara kommun, Skara pastorat) från 2016.

Fem nyhetsbrev med information om vad som är på gång i Varnhem skickades ut under 2025. Därtill uppdaterades hemsidan varnhem.se löpande under året.

Pedagogiskt arbete

Enheten har personellt under året medverkat i föredrag eller föreläsningar vid olika arrangemang, framför allt utanför museet och flera artiklar har publicerats. Uppgifter om föredragshållare och föredrag framgår av bilaga med listor över föredrag och artiklar. Hit hör också medverkan i utställnings- och visningsverksamhet.

Samlingar

Jonas Lundberg (1893 – 1966) var en tystlåten bankkamrer i Töreboda. Han inspirerades av sin skoltid i Skara och byggde i det fördolda upp en samling på över 15 000 föremål, som han sen skänkte till läroverkets samlingar.

Bild: Västergötlands museum.

Sammanfattning föremål

Västergötlands museums samlingsenhet har i uppdrag att förvalta museisamlingarna. I den museala kontexten innebär det att kunna svara för vad som finns i samlingarna, var det finns och vilken information som finns tillgänglig om det enskilda objektet. Detta uppnås genom musealt grundarbete i form av inventering, förebyggande och aktiv vård, gallring och digitalisering. I uppdraget ingår även att svara på frågor, ta emot besök, hantera in- och utlån, effektuera beställningar m.m.

Flera centrala punkter i genomförandeplanen för 2025 har inte kunnat genomföras under året på grund av brist på personalresurser. Bland annat återstår arbetet med att färdigställa och fastställa en katastrofplan, något som är särskilt angeläget med tanke på det aktuella omvärldsläget. Även

andra planerade projekt har blivit liggande, såsom: en övergripande inventering av museets lokaler och framtagandet av en åtgärdsplan för att anpassa dem efter verksamhetens behov, en utredning om möjligheten att skapa en ny förbindelse mellan magasin och utställningshall, att frigöra utrymme i magasinerna genom att flytta rekvisitasamlingen till andra lokaler.

Att flera planerade insatser inte har genomförts innebär att verksamheten saknar viktiga styrdokument och strategiska underlag, vilket försvårar både långsiktig planering och krisberedskap. Lokalerna riskerar att fortsätta vara otillräckligt anpassade för museets behov, och bristen på åtgärder kring magasin och kommunikationsvägar kan leda till ineffektiv logistik, begränsad tillgänglighet och fortsatt trångboddhet i samlingarna, vilket i sin tur påverkar museets förmåga att ta emot nya föremål. Sammantaget påverkas verksamhetens utvecklingstakt, säkerhet och förmåga att arbeta effektivt.

En av många saker hos museet; samurajsvärdet från Skara skolsamling. Bild: Västergötlands museum.

Föremål

Museiassistenten har gått igenom- och strukturerat samlingen härrörande till Stöpens lanthandel som nu är överskådlig. Registrering, fotografering och publicering är klart förutom de eventuellt felmärkta eller omärkta föremålen.

Jörgen Dahls stora samling från Skaraplasts produktion har gått igenom i sin helhet, förtecknats och fått fast placering i magasinet. Samlingen har också fotograferats och publicerats.

Stort fokus har under 2025 lagts på naturalieutställningen "Fågel, fisk och allt däremellan". Sex av totalt tio originalskåp som tillhör Skara skolsamling har renoverats och är nu funktionsdugliga och ingår i utställningen. Parallellt med renoveringen av ovan nämnda skåp har föremål förberetts för utställningen och utplacerats.

Ett flertal föremål har tagits emot till museets samlingar, bland annat en Unikaresväska, en bildväv av konstnär Annette Magnusson, en vas av Edmond Lachenal som har tillhört Agnes de Frumerie och ett dragspel av märket Dise.

Föremål skapade av Agnes de Frumerie har lånats ut till en utställning i Frankrike.

Besök och samarbeten

Ett flertal forskarbesök har tagits emot under året, bland annat danska Möbelsnickarföreningen som tittade på möbelsamlingen, Hemslöjden Skaraborg som tittade på förlagor i textilarkivet för gardiner till Biskopsgården i Skara, en forskare som tittat på fornfynd från Dalsland och två konsthantverkare har studerat spetsar och textila arkiv som förvaras här. Dessutom har vi haft besök av fyra italienska konstnärer som varit intresserade av svensk folkkonst och symbolvärld. Vi har haft besök av tre personer som mätt upp museets Viola da gamba med avsikt att tillverka en replika. En person har studerat tryckta bomullstyger från samlingarna för att reproducera och använda i bland annat folkdräkter.

Vi har haft samarbeten med hembygdsföreningarna för att ge råd om förvaring av föremål och också samarbetat kring en kurs i föremålsvård för föreningarna. Kursen genomfördes i samarbete med studieförbundet vuxenskolan och Prisma Västra Götaland.

Praktikanter m fl.

Praktikanter har tagits emot på enheten både från universitet och grundskolor. En praktikant från Göteborgs Universitet har gjort research och producerat texter till utställningen *Fågel, fisk och allt däremellan* och en student från Umeå universitet har tagit fram ett åtgärdsprogram för Missionshuset i Fornbyn med målet att hålla byggnaden öppen för besökare under sommarperioden. En konservatorsstudent från Göteborgs universitet har bland annat lagat frostsprängningar i milstenen som står i Fornbyn, i samråd med museets konservator och byggnadsantikvarie. En person arbetstränade på enheten större delen av året och arbetade då med fotografering och registrering av föremål. En annan person har under året haft arbetsplatsförlagd daglig verksamhet enligt LSS och bistått enheten med enklare uppgifter inom samlingsvård och förvaltning.

*Krukan "Kvinnans fyra åldrar" av Agnes de Frumerie har lånats ut till en utställning i Frankrike.
Bild : Västergötlands museum*

Arkeologi

Den arkeologiska delen av samlingar har deltagit i ett flertal nätverkssammanhang under året, bland annat nätverket för fyndmottagande museer och VAS.

Då RAÄ gjorde en utredning kring fyndfördelningsprocesser intervjuades ansvarig för arkeologiska samlingen på museet.

Sammanställning av fyndlistor för konvertering till Primus pågår, men själva dataöverföringen har omprioriterats till våren 2026.

En artikel om Arkeologikartan har publicerats i tidskriften Mimers brunn.

Man har också haft praktikhandledning för en arkeologistudent från Uppsala universitet under tio veckor (v 36-45).

Digitalt Museum

Det digitala gränssnittet mot samlingsförvaltningssystemet Primus heter Digitalt museum och är tillgängligt via internet.

Under 2025 har Västergötlands museum haft 373 368 unika sidvisningar, varav 38 243 av dessa är föremålsposter och 313 843 är fotoposter.

Den mest besökta föremålsposten under året var [1M16-107080](#) som har haft 718 unika bildvisningar. Den mest besökta bildposten var [1M16-A78325](#), med 497 unika bildvisningar.

- Antalet unika användare på Digitalt museum minskade från förra årets 122 570 till 104 650, dvs en minskning med 15%.

- Cirka 8000 nya bildposter har skapats på Digitalt museum (ca 5000 föremål och 3000 fotografier).

Det mest visade föremålet på [Digitalt museum](#) är Vilskedräkten från Vilske kommun, en kommun som inte längre finns kvar. Bild: Västergötlands museum.

Bibliotek

Bibliotekets boksamling är nu i det närmaste inlagd och sökbar i den nationella biblioteks-databasen Libris. Den litteratur som står i biblioteket och som kommer från Bokmagasinet är dock inte katalogiserad i Libris utan finns endast att söka i kortkatalogen.

Museets bibliotekarie har börjat lägga in huvudsamlingens småskrifter i Libris. De mest efterfrågade serierna prioriteras vilket innebär att Ncbhz (särskilda orter i Västergötland) nu är inlagda i sin helhet. Småskrifterna i museets bibliotek innehåller några av de mest efterfrågade skrifterna i beståndet eftersom det finns material där som inte finns på folkbiblioteken.

Museet har också medverkat på Bokmässan i Göteborg.

Det stora arkivmaterialet från dokumentärfilmaren Stefan Jarl har förtecknats färdigt och ett pressmeddelande skickades ut om samlingen. Materialet kommer att användas i en utställning 2026. Bild: Patrik Erlandsson.

Arkiv

En stor samling arkivmaterial om järnvägar från Ingemar Landin har gått igenom och det fotografiska materialet ska digitaliseras.

En process för hantering av museets nitratnegativ har tagits fram i samråd med räddningstjänsten.

Museets bildarkiv har varit med och ansökt om medel för ett projekt kring Tidans vänner och fotografen Anders Karlsson, som museet har en stor mängd bilder från.

Arbetet med fotosamlingen från Alf Blocking, Tibro fortsätter och eventuellt kan ett samarbete ske med Tibro hantverksakademi eftersom många av bilderna föreställer möbler.

Under året har också arbetet med den stora bildsamlingen från Ture Sjöo pågått.

Museets bildarkiv har hållit i ett föredrag för Släktforskarföreningen i Skara om museets bildsamlingar samt hållit en tredagarskurs för föreningen där kursdeltagarna lärt sig ta hand om och digitalisera sina gamla fotografier.

Arkivet har även samarbetat med Skara Gille i ett flertal projekt, bland annat kring metadatasättning av bilder och ljudspår till en stumfilm.

Pergamentsprojektet, som syftar till att digitalisera, publicera och transkribera museets äldsta handskrifter pågår. Femton av de äldsta perga-

menten har nu transkriberats med hjälp av AI, både till maskinläsbar text och till maskinläsbar text på modern svenska.

Ett skolprogram för gymnasieklasser om arkiv och källkritik har tagits fram av museets arkivarie tillsammans med museet museipedagog. Programmet genomfördes med gymnasieskolor i Skara kommun och Axevalla folkhögskola under hösten 2025 och erbjuds under 2026 till alla skolor i länet.

Fotografen Elisabeth Ohlson Wallins bilder från utställningen "Skarabor", med bilder på kända Skarainvånare, har förtecknats och digitaliserats. SVT har gjort en dokumentär om fotografen Elisabeth Ohlson till vilken samlingar har förmedlat digitaliserat filmmaterial från trakterna kring Skara åren 1960-1968.

Ansökan till Riksantikvarieämbetet om medel från Kulturarvs-IT för 2025 blev godkänd och arbetet med att digitalisera museets samlingar av föremål, foton och arkiv enligt ansökan genomfördes.

Flertalet besök och studiebesök har genomförts, inklusive besök av två konstnärer som ska skapa nya konstverk inspirerade av museala samlingar, inom ramen för projektet "VAD HÄNDER".

Arkivarien har börjat ha "Öppet bibliotek" varje tisdag, där besökare kan bläddra i sockenarkivet, läsa bibliotekets böcker och fråga arkivfrågor.

Projekt och forskning

I samband med den konferens Västergötlands museum arrangerade tillsammans med Göteborgs universitet i oktober, visades bilder från fyndet av Fröslundasköldarna för de internationella forskarna. Foto: Emelie Byström.

Sammanfattning

Under 2025 har museet arbetat med flera projekt och genom dessa arbetat med vidgat deltagande, samverkan, forskning, internationalisering och digitalisering.

Projekt

- Bokprojektet Västgötasägnar gick i mål under året. Boken Trollskatten i Hoberget och andra berättelser om väsen i Västergötland trycktes under hösten. På höstlovet hölls boksläppet.
- Ett anslag om 1,4 miljoner söktes och beviljades 2023 ur Lars Lawskis fond, Kungl. Vitterhetsakademien för konserveringsarbete av Lindholmens slottsruin. Under hösten slutfördes arbetet.
- Forskningsprojektet *Fröslundasköldarna: Proveniensen och sammanhang för ett världskänt fynd från bronsålderns Västergötland* fortsatte 2025. En rapport har färdigställts över den utgrävning som gjordes 2024.
- Historieveckan i Skaraborg genomfördes under året med finansiering av Västra Götalandsregionen.

Projektanslag och bidrag

Sammanlagt har projektutvecklaren under året beviljats 613 930 kr till projekt och andra museala insatser.

- Kulturarvs-IT 2025, Riksantikvarieämbetet: 339 555 kr.
- Längmanska kulturfonden till genomförande av AHF-konferensen: 30 000 kr.
- Längmanska kulturfonden till "Västgötasägnar": 50 000 kr.
- Grevillis fond till boken "Västgötasägnar": 30 000 kr.
- Västra Götalandsregionen till Historieveckan i Skaraborg 2026: har sökts, besked i januari 2026.
- Länsstyrelsen Västra Götaland: Filmserie om restaureringen av Sönekvarnen: har sökts, besked kommer under 2026.
- Grevillis fond till "Tidsresan": har sökts.

Kulturpuls

Västergötlands museum deltar med 13 andra regionala kulturinstitutioner i en publikutvecklingsstudie som initierades av Förvaltning för Kulturutveckling. Studien genomförs av Morris Hargreaves McIntyre. Syftet är att bättre förstå publikens behov och vanor för vidare utveckling. Studien kommer att pågå mellan mars 2025 och november 2026.

*"Pus i prästgården som red på kyrkoson."
En illustration av Elin Sandström, hämtad ur boken
"Trollskatten i Hoberget".*

Basutställningen Själabärarna. Den invigdes vid museets 100-årsjubileum 2019. Foto: Västergötlands museum.

IT

Administratören har under året arbetat med en rad IT-projekt, bland andra:

Uppdatering av IT-miljön med Office 365. Planering och förberedelser gjordes tillsammans med Skara kommun och Göliska IT.

Administratören har också arbetat med Proton Drive för att upprätta en krypterad fildelnings-yta för styrelsen och externa intressenter.

Nya, bokningsbarakalendrar har skapats i Outlook för de olika utställningarna.

Visma sign, E-signeringssystem, har införts under hösten.

Fastighetsunderhåll

En renovering har gjorts av kontorsbyggnaden fem södra takkupor samt av ytterligare fem mindre kupor. Arbetet löpte bra men man var tvungen att renovera mer än vad som initialt beräknades. Arbetet tog ca 7 månader.

Bild ovan: skador på takkuporna. Foto: Mattias Landahl.

*Resultatet efter renoveringen.
Foto: Mattias Landahl.*

BILAGOR 2025

Program

Januari

2025-01-08	Vi som vill skriva
2025-01-09	Öppen visning av Kråks herrgård
2025-01-15	Boksläpp: Lag och rätt i Västergötland under tusen år
2025-01-18	Släktforskningens dag
2025-01-22	Kvällsvisning av hela museet
2025-01-23	Öppen visning av det Normkritiska programmet
2025-01-25	Seminarium: Lag och rätt i Västergötland under tusen år
2025-01-29	En studie i stilleben- blyerts
2025-01-30	Öppen visning av Hela museet

Februari

2025-02-05	Alkemistens barn: Urban Hjärnes oregerliga barnaskara (Skara Humanistiska förbund)
2025-02-06	Stickkafé: Sticka Skaraborg
2025-02-11	Familjevisning av Medeltiden
2025-02-11	UFO-mysterier
2025-02-12	Kika i Forntidslådan
2025-02-12	En studie i stilleben- lera
2025-02-13	Öppen visning av Mellan is och eld
2025-02-14	Alla hjärtans dag-pyssel
2025-02-19	Klimartsmart jordförbränning- biokol
2025-02-20	Öppen visning av Medeltiden
2025-02-22	Vernissage: Bilder i brytningstid
2025-02-26	Kvällsvisning av Mellan is och eld
2025-02-27	Öppen visning av Själabärarna

Mars

2025-03-06	Stickkafé på Västergötlands museum
2025-03-08	Vernissage: 1700-tal i vår tid
2025-03-10	Visning av Medeltiden för SFI-grupp från Skara
2025-03-12	Kvällsvisning av Medeltiden
2025-03-13	Visning av Medeltiden för Broholmskolan (Lidköping)
2025-03-13	Visning av Medeltiden för Broholmskolan (Lidköping)
2025-03-13	Öppen visning av Bilder i brytningstid
2025-03-19	Svenskt barnafödande under 150 år
2025-03-21	Normkritisk visning för SFI-grupp från Axevalla folkhögskola
2025-03-25	Normkritisk visning för grupp från Hjälmareds folkhögskola
2025-03-25	Specialvisning av utställningen Bilder i brytningstid
2025-03-26	Visning av Hela museet för grupp från Axevalla folkhögskola
2025-03-26	THX: Historien om Sveriges största medicinska konflikt och den märkvärdiga veterinären som skapade den (Skara Humanistiska förbund)
2025-03-27	Öppen visning av Kråks herrgård
2025-03-28	Visning av Hela museet för SPF-grupp från Lidköping

April

2025-04-01	Visning av Hela museet för SPF-grupp från Axvall
2025-04-02	En studie i stilleben- måleri
2025-04-08	Varmsmide i Fornbyn
2025-04-09	Varmsmide i Fornbyn
2025-04-09	Hampa, det "nya" materialet
2025-04-10	Varmsmide i Fornbyn
2025-04-10	Stickkafé på Västergötlands museum
2025-04-11	Varmsmide i Fornbyn
2025-04-12	Bokstavs jakt på museet
2025-04-12	Lokalhistoriskt seminarium: Svea Rikes vagga- vad hände sedan?
2025-04-13	Bokstavs jakt på museet
2025-04-15	Pyspel med limpistol
2025-04-15	Bokstavs jakt på museet
2025-04-16	Vågrodd
2025-04-16	Bokstavs jakt på museet
2025-04-16	Kvällvisning: Själabärarna
2025-04-17	Pyspel med limpistol
2025-04-17	Öppen visning av Normkristiska programmet
2025-04-17	Bokstavs jakt på museet
2025-04-18	Bokstavs jakt på museet
2025-04-19	Bokstavs jakt på museet
2025-04-20	Bokstavs jakt på museet
2025-04-22	Visning av medeltiden för Hellekis skola
2025-04-23	Torben Bergmans liv och gärning som vetenskapsman (Skara Humanistiska förbund)
2025-04-24	Öppen visning av Föremålsmagasinet
2025-04-25	Visning av Medeltiden för Broholmskolan (Lidköping)
2025-04-25	Visning av Medeltiden för Broholmskolan (Lidköping)
2025-04-25	Visning av Kata gård för Broholmskolan (Lidköping)
2025-04-26	Invigning: Mäktiga träd och myllrande liv

Maj

2025-05-07	Visning av medeltiden för Trädgårdsstadens skola (Skövde)
2025-05-07	Visning av medeltiden för Trädgårdsstadens skola (Skövde)
2025-05-07	Visning av medeltiden för Trädgårdsstadens skola (Skövde)
2025-05-07	Visning av Fornbyn
2025-05-07	Veterinärmedicinska läkemedel från Hernquists tid till idag (Skara Humanistiska förbund)
2025-05-08	Öppen visning av Hela museet
2025-05-10	Vernissage: De obesuttnas trädgårdar
2025-05-12	Visning av Fornstidsprogrammet för Ardalaskolan
2025-05-13	Visning av Hela museet för pensionärsgrupp från Lidköping
2025-05-14	Växtauktion i Fornbyn
2025-05-15	Stickkafé
2025-05-20	Visning av Hela museet för MUSAD
2025-05-20	Visning av Hela museet för MUSAD
2025-05-21	Kvällvisning av De obesuttnas trädgårdar
2025-05-22	Öppen visning av Mellan is och eld
2025-05-23	Visning Hela museet för SFI-grupp
2025-05-24	Visnign av De obesuttnas trädgård
2025-05-24	Temadag om byggnadsvård: Utomhusmiljöer och utbildning
2025-05-26	Visning av Hela museet för SFI-grupp
2025-05-26	Visning av Fornbyn för SFI-grupp
2025-05-26	Föredrag "Vett att skämmas" på biblioteket
2025-05-27	Visning av Medeltiden för femmor från Bohusskolan (Ale)
2025-05-27	Visning av Medeltiden för femmor från Bohusskolan (Ale)
2025-05-27	Visning av Kata gård för femmor från Bohusskolan (Ale)
2025-05-27	Visning av Kata gård för femmor från Bohusskolan (Ale)

2025-05-27 Herrgården som förlorade sin trädgård
 2025-05-28 Visning av Forntidsprogrammet för treor från Östbyskolan (Lidköping)
 2025-05-28 Visning av Forntidsprogrammet för treor från Östbyskolan (Lidköping)
 2025-05-31 Hundutställning i Fornbyn

Juni

2025-06-05 Visning av Medeltiden för 4-6or från Lerdala (Skövde)
 2025-06-05 Visning av Medeltiden för 4-6or från Lerdala (Skövde)
 2025-06-05 Visning av Hela museet för nior från Gustaf Daléns skolan (Stenstorp)
 2025-06-05 Öppen visning av Medeltiden
 2025-06-06 Nationaldagsfirande i Fornbyn
 2025-06-10 Visning av Hela museet för grupp från Götene
 2025-06-10 Visning av Hela museet för grupp från Götene
 2025-06-11 Visning av Medeltidsprogrammet för grupp från Fredsbergs skola (Götene)
 2025-06-11 Visning av Kata gård för grupp från Fredsbergs skola (Götene)
 2025-06-11 Backstugasittaren satt på ett källand
 2025-06-12 Öppen visning av Själabärarna
 2025-06-14 Invigning av Fågel, fisk och allt däremellan
 2025-06-14 Invigning: Fågel, fisk och allt däremellan
 2025-06-18 Visning av Fornbyn för grupp från Danmark
 2025-06-19 Öppen visning Fågel, fisk och allt däremellan
 2025-06-20 Midsommarfirande i Fornbyn
 2025-06-26 Öppen visning av De obesuttnas trädgårdar
 2025-06-27 Familjevisning: Mäktiga träd och myllrande liv
 2025-06-29 Spelmansträff i Fornbyn

Juli

2025-07-02 Rosens dag (Skara Trädgårdsförening)
 2025-07-03 Öppen visning av Mäktiga träd och myllrande liv
 2025-07-08 Familjevisning av Mäktiga träd och myllrande liv
 2025-07-08 Familjevisning: Mäktiga träd och myllrande liv
 2025-07-09 Herrgårdsonsday
 2025-07-10 Öppen visning av Fornbyn
 2025-07-16 Herrgårdsonsday
 2025-07-22 Utflykt Nordens ark
 2025-07-23 Herrgårdsonsday
 2025-07-24 Öppen visning av Kråks herrgård
 2025-07-27 Veteranfordonsdag i Fornbyn
 2025-07-29 Ensam mullvad på en scen: Teater i Rackebylidan
 2025-07-29 Visning av Fornbyn för privatgrupp
 2025-07-29 Lekdag i Fornbyn
 2025-07-30 Herrgårdsonsday
 2025-07-31 Öppen visning av Forntidsprogrammet

Augusti

2025-08-06 Herrgårdsonsday
 2025-08-12 Historieveckan i Skaraborg: Beowulf- superhjälte och monsterdräpare
 2025-08-13 Historieveckan i Skaraborg: Anna fredrika Ehrenborg- herrgårdens hjältinna
 2025-08-13 Herrgårdsonsday
 2025-08-13 Historieveckan i Skaraborg: Västgötakvinnan blev landets första vetenskapskvinna
 2025-08-16 Historieveckan i Skaraborg: Historiska spel och spektakel
 2025-08-20 Herrgårdsonsday
 2025-08-25 Tidsresan Valleskolan
 2025-08-25 Tidsresan Valleskolan
 2025-08-26 Tidsresan Valleskolan
 2025-08-26 Tidsresan Varnhemsskolan
 2025-08-27 Tidsresan Varnhemsskolan

2025-08-27 Tidsresan Varnhemsskolan
 2025-08-27 Herrgårdsonsdag
 2025-08-28 Tidsresan Ardala
 2025-08-28 Tidsresan Ardala
 2025-08-28 Öppen visning Normkritiska programmet
 2025-08-29 Tidsresan Ardala
 2025-08-29 Tidsresan Gällkvist
 2025-08-29 Backstugasittaren satt på ett källand
 2025-08-31 Arkeologidagen

September

2025-09-01 Tidsresan Gällkvist
 2025-09-01 Tidsresan Gällkvist
 2025-09-02 Tidsresan Gällkvist
 2025-09-02 Tidsresan Gällkvist
 2025-09-03 Tidsresan Källe
 2025-09-03 Tidsresan Källe
 2025-09-03 En studie i stilleben- blyerts
 2025-09-04 Tidsresan Källe
 2025-09-04 Öppen visning Föremålsmagasinet
 2025-09-05 Tidsresan Källe
 2025-09-06 Visning av Fornbyn under Hembygdsrörelsen
 2025-09-06 Hembygdsrörelse i Fornbyn
 2025-09-08 Tidsresan Marieberg
 2025-09-08 Tidsresan Marieberg
 2025-09-09 Tidsresan Marieberg
 2025-09-09 Tidsresan Marieberg
 2025-09-09 Visning Medeltiden för Uddetorp
 2025-09-10 Tidsresan Metis
 2025-09-10 Tidsresan Metis
 2025-09-10 Visning Medeltiden för Uddetorp
 2025-09-10 Kvällvisning Fornbyn
 2025-09-10 Visning Fornbyn för grupp från Dacapo
 2025-09-11 Öppen visning av Naturaliesamlingen och Möbelsmagasinet
 2025-09-13 Fornbyn- en del av Hembygdsrörelsen
 2025-09-14 Fornbyn- en del av Hembygdsrörelsen
 2025-09-16 Bly i äldre färsikt
 2025-09-17 Kompostera i trädgården- för och nu
 2025-09-18 Stickkaffe
 2025-09-20 Munken-lunken
 2025-09-23 Arkivprogram för treor från Olinsgymnasiet
 2025-09-23 Arkivprogram för treor från Olinsgymnasiet
 2025-09-24 Visning Medeltiden för SFI-grupp
 2025-09-24 Hälsans Vänner: Multivitaminer- för kropp och knopp
 2025-09-25 Öppen visning av Hela museet
 2025-09-26 Visning Medeltiden för Samhällsetta från Katedralskolan
 2025-09-27 Familjelördag Tidsresan
 2025-09-30 Visning medeltiden för femmor från Gällkvist
 2025-09-30 Visning medeltiden för femmor från Gällkvist

Oktober

2025-10-01 Visning Medeltiden för femmor från Varnhem
 2025-10-01 Visning Medeltiden för femmor från Valle
 2025-10-01 Visning av Kata gård på Kulturarvskonferensen
 2025-10-01 Det mjuka kulturarvet- om Lilli Zickermans liv och gärning
 2025-10-02 Visning Medeltiden för femmor från Källe
 2025-10-02 Visning Medeltiden för Anpassad grundskola

2025-10-02	Visning Medeltiden för femmor från Källe
2025-10-02	Öppen visning av Mellan is och eld
2025-10-03	Visning Medeltiden för femmor från Metis
2025-10-03	Visning Medeltiden för femmor från Marieberg
2025-10-03	Visning Medeltiden för femmor från Marieberg
2025-10-04	Prova-på-kurs i kallmurning
2025-10-06	Visning Arkivprogram för Katedralskolans samhällstvåor
2025-10-06	Lunchpresentation för Rotary
2025-10-07	Arkivprogram för samhällstvåor från Katedral
2025-10-08	Trolldomsprocesserna i Bohuslän (Skara Humanistiska förbund)
2025-10-09	Diktanalys för pensionärer på Medborgarskolan
2025-10-09	Arkivprogram för Axevalla folkhögskola allmän linje
2025-10-09	Öppen visning av Medeltiden
2025-10-10	Visning av Medeltiden för SFI-grupp från Skara
2025-10-10	Visning av Fornbyn för SFI-grupp
2025-10-11	Skaraborg-Slöjdarnas höstmarknad
2025-10-12	Öppet hus Kråks herrgård
2025-10-12	Skaraborg-Slöjdarnas höstmarknad
2025-10-15	Föredrag med Skara trädgårdsförening
2025-10-16	Stickkafé
2025-10-20	Konferens: The Fröslunda Shields and the Late Bronze Age World (tom 22/10)
2025-10-22	Arkivprogram för Axevalla folkhögskola allmän linje
2025-10-22	Kvällvisning Kråks herrgård
2025-10-22	Bokstavsjakt på museet (tom 26/10)
2025-10-23	Öppen visning Själabärarna
2025-10-23	Visning Hela museet för Turistrådet
2025-10-24	Visning Fågel, fisk och allt däremellan för grupp från Viktorias skolan (anpassad)
2025-10-24	Visning Fågel, fisk och allt däremellan för grupp från Viktorias skolan (anpassad)
2025-10-27	Ryslig högläsning på Veterinärmuseet
2025-10-28	Boksläpp: Trollskatten i Hoberget och andra berättelser om väsen i Västergötland
2025-10-29	Fröslundasköldarna 40 år
2025-10-29	Sköldpyssel
2025-10-29	Hoberget-trollens skattjakt (höstlovsaktivitet)
2025-10-30	Öppen visning Fågel, fisk och allt däremellan

November

2025-11-05	Blixtar och dunder (Skara Humanistiska förbund)
2025-11-06	Öppen visning av Trollskatten i Hoberget
2025-11-08	Arkivens dag
2025-11-11	Visning av Hela museet för gubbgång från Göteborg
2025-11-12	Visning Fornbyn för grupp från Göteborgs universitet
2025-11-12	Visning Fågel, fisk och allt däremellan för Skara gille
2025-11-12	Kvällvisning hela museet
2025-11-13	Visning Kata gård för Vedums skola
2025-11-14	Visning Medeltidsprogrammet för Dalslands folkhögskola
2025-11-15	Vernissage: Phylum- Mellan tid och form
2025-11-17	Visning Medeltiden för SFI-grupp
2025-11-19	Öppet magasin
2025-11-20	Öppen visning av Fornbyn
2025-11-21	Visning Kråks herrgård för SFI-grupp
2025-11-27	Öppen visning av Kråks herrgård
2025-11-29	Sånger i juletid (Skara Vocalis)

December

2025-12-04	Öppen visning av Forntidsprogrammet
2025-12-09	Visning av Hela museet för Platåbergens geopark Tidaholm/Hjo

2025-12-10	Gubbatäcken
2025-12-11	Stickkafé
2025-12-17	Kvällsvisning Fågel, fisk och allt däremellan
2025-12-18	Öppen visning av Medeltidsprogrammet
2025-12-20	Museinissarnas bokstavsjakt (tom 30/12)
2025-12-21	OP och MV bjuder på sånger

Kulturmiljö nya uppdrag 2025

De sammanställda uppgifterna är hämtade ur tidrapporter och projektlistor.
Ett antal rapporter har färdigställts under året. Förteckningen följer projektnummer.

Uppdrag/projekt KMV (källa tidrapporter 2025)

Arkeologi

1. Förundersökning Segerstorp, Skövde RAÄ 76, Skövde
2. Utredning DP område Götala, Skara
3. Förundersökning kompl. RV 49 komplettering Skara
4. Utredning Skanska bergtäkt, Tibro
5. Utedning N Ving Skara
6. Schaktningsövervakning/UN Axvall, Skara
7. Schaktningsövervakning Klockaren, Falköping
8. Skylt till Ymseborg, Länsstyrelsen, Töreboda
9. Undersökning i Hånger m Göteborgs Univ., Falköping
10. Schaktningsövervakning, Volvo Emtunga, Vara
11. Utredning, planområde Helgåsen 1:26, Mariestad
12. UN Karleby, m Leksbergs-Ullervads Hembfören & Afry, Mariestad
13. Schaktningsövervakning S Kyrkogatan, Lidköping
14. Schaktningsövervakning, Elins kapell, Skövde

Osteologi m fl

1. UN Varnhem 35
2. Osteologiska uppdrag, div
3. Falbygdens stenålder
4. Varnhem Raä 60 vård mm
5. Ladulås forskning

Byggnadsvård kyrklig & profan

1. N Vings kyrka, vou-plan
2. Amnehärads kyrkogård, gravstaket
3. Föredrag Råda
4. Bjärklunda kyrka, rev. Vou-plan
5. Föredrag Forshem
6. Kilåsen, Velinga
7. Levene kyrka, dendro
8. N Fågelås, klockstapel
9. Grevbäcks kyrkogård, askgravplats
10. Vättilösa prästgård, golv
11. Ledningsplats Björn, skylt
12. S Fågelås kyrka konservering
13. Åsarps kyrka, värme
14. Bredsäter klockstapel panel
15. Hällestads kyrka, fönstermålning
16. Ryda kyrkogård vou-plan
17. Utby kyrka, byte tak
18. Skälvums kyrka, visning
19. Lindholmen visning Vänermusei V
20. Skarstad kyrkogård, vou-plan
21. Varvs kyrkogård, gravstenar
22. N Vånga kyrkogård, vou-plan
23. Långjums kyrkogård, vou-plan
24. Kvänum fornstuga, takrenovering
25. Kvänum fornstuga, takrenovering
26. Kyrkogårdsbokprojekt
27. Larvs kyrkogård rev vou-plan
28. Skara ga begr.plats, konservering 25
29. Husaby kyrka, guideutbildning
30. Odensåkers kyrkogård, vou-plan
31. Breviks kyrkogård, bårhus
32. Mölltorps kyrka, avfärgning fasader
33. Göteve kyrka, tak
34. Varvs kyrkogårdsmur
35. Björsäters kyrka, kor
36. Ledningsplats Björn, skylt
37. Björsäters kyrka, kor
38. Ramnåkyrkan dendro
39. Jäla kyrka, interiör
40. Hornborga, lada, omputs
41. Acklinga kyrkogård, gravar
42. Ullervads kyrka, målning
43. Tomtens kvarn, uppmätning
44. Breviks kyrka, läktarpelare
45. Trävattna gamla skola, tak
46. Skara domkyrka, vouplan
47. Mariestads domkyrka, fönster F7-N
48. Varnhems klosterkyrka, vou
49. Tidavad ka, stöldsäkring
50. Odensåker ka, stöldsäkring
51. Grevbäcks kyrka, konservering
52. Mofalla kyrka, konservering
53. N Kyrketorp kkg, mur
54. Varnhems kyrka, fönster
55. Synnerby kyrkogård, askgrav
56. Utby kyrka, tak
57. Norra Ving kkg askgravlund
58. Varnhem stiglucka, spån
59. Linköpings stift, medeltida bärverk
60. Stenstorp, Dalenium, fönster
61. N Fågelås kyrka, värme
62. Fredsbergs kyrka, fukt
63. Eggby kyrka, luftvärmep.
64. S Birgitta kyrkogård vou-pl
65. S Sigfrid kyrkogård vou-pl
66. S Elin kyrkogård vou-pl
67. Vara kyrkogård vouplan
68. N Kyrketorp kyrkog. Voupl.
69. Råbäcks mekaniska, panel
70. Kvänum kyrkogård vouplan
71. Våmbs kyrkogård, vouplan
72. Våmbs kyrkogård, mur väst
73. Hagelberg kyrkogård vou
74. Sjogerstads kkg, vou-plan
75. Levene kyrkogård vou-plan
76. Väderkvarn Söne Kil
77. Hjo begr.plats, bårhus
78. Skärvs kyrka, takomlägg.
79. Lindholmen ruinvård
80. N Vings kyrka, takoml.
81. Häggums kyrkogård, vou
82. Ekeskog klockstapel
83. Växjö stift, k-tak, fält
84. Foss kyrka, orgelbygge

Rapporter

Arkeologi

2025:1 Arkeologisk kompletterande utredning inför utbyggnad av E20, sträckan Götene - Mariestad, inom fastigheterna Mossen 4:1, Enebacken 1:12 Stockholmsbråten 1:5 mfl, Götene kommun. Västergötland.

2025:2 Arkeologisk förundersökning av färdvägarna L2019:1802, L2019:1803 och L2019:1806, väg 49, Skövde-Igelstorp, Skövde kommun.

2025:3 Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning inom stadslager L1961:5137, Skövde stad och kommun.

2025:4 Arkeologisk utredning steg 1 inom fastigheten Ving 22:2, Skara kommun.

2025:5 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom Kv Klockaren 2, fornlämning 40/L1962:361, Falköpings stad och kommun, Västergötland.

2025:6 Arkeologisk undersökning: L2023:3621, Fröslunda 1:2, Sunnersbergs socken, Lidköpings kommun, Vg.

2025:7 Stensättning i Segerstorp. Arkeologisk förundersökning av fornlämning Skövde RAÄ 76/L1961:3415, Skövde socken & kommun, Västergötland.

2025:8 Arkeologisk utredning för utökat brytningsområde inom fastigheten Tibro Karlshaga 2:13, Tibro kommun, Västergötland.

2025:9 Österberga - Bosättningsområde järnålder och fossil åker historisk tid I. Arkeologisk undersökning 2024 av fornlämning RAÄ 72/L1959:3276, RAÄ 63/L1959:3171 & L2020:7949 Berga socken, Mariestads kommun, Västergötland.

2025:10 Arkeologisk utredning inom fastigheterna Götala 5:3, 3:1, 3:14 3:15 och 3:8, Skara kommun.

2025:11 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning vid L1961:4329 och L1961:4887, Skara kommun.

2025:12 Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av L2025:2521, fastigheten Axvall 1:1, Skara kommun.

2025:13 Bosättningsområdet vid Volvo Pentafabriken – återkomsten. Arkeologisk besiktning, dokumentation och schaktningsövervakning vid fornlämning Önum RAÄ 54/L1960:1044, Önum sn Vara kn, Västergötland

2025:14 Arkeologisk utredning vid Helgåsen. Arkeologisk utredning steg 1 inom Helgåsen 1:26 Mariestads kommun, Västergötland.

2025:15 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning av L1962:7265, stadslager, inom fastigheten Höken 1, Lidköpings kommun.

2025:16 Avloppsanläggning vid Eggby RAÄ 44. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning vid L1962:750, Skara kommun.

Byggnadsvård

- 2025:1 Häggums kyrkogård. Vård- och underhållsplan.
- 2025:2 Sjogerstads kyrkogård. Vård- och underhållsplan.
- 2025:3 Norra Kyrketorps gamla kyrkogård. Vård- och underhållsplan
- 2025:4 Norra Kyrketorps kyrkogård. Vård- och underhållsplan
- 2025:5 Hagelbergs kyrkogårdar. Vård- och underhållsplan
- 2025:6 Våmbs kyrkogård. Vård- och underhållsplan
- 2025:7 Sankt Sigfrids begravningsplats. Vård- och underhållsplan
- 2025:8 Sankta Elins kyrkogård. Vård- och underhållsplan.
- 2025:9 Sankta Birgittas kyrkogård. Vård- och underhållsplan.
- 2025:10 Norra Vings kyrka. Nytt koppartak.
- 2025:11 Skärvs kyrka. Nytt koppartak.
- 2025:12 Odensåkers kyrkogård rev vou-plan
- 2025:13 Varnhems klosterkyrka. Rev. Vård- och underhållsplan
- 2025:14 Skara domkyrka. Rev Vård- och underhållsplan
- 2025:15 Bjärklunda kyrka. Rev vård- och underhållsplan
- 2025:16 Utby kyrka. Antikvarisk medverkan. Takbyte.
- 2025:17 Larvs kyrkogård. Rev. Vård- och underhållsplan.
- 2025:18 Norra Vings kyrka. Rev vård- och underhållsplan
- 2025:19 Lindholmens slottsruin. Konservering.
- 2025:20 Längjums kyrkogård. Vård- och underhållsplan
- 2025:21 Skarstads kyrkogård. Vård- och underhållsplan

Projekt

Nitenberg, Annelie. 2025. Fröslundasköldarnas sammanhang. Arkeologisk undersökning. L2023:3621, Fröslunda 1:2, Sunnersbergs socken, Lidköpings kommun, Vg. Rapport 2025:6. Skara: Västergötlands museum.

Remissyttranden

(detaljplaner, bygglov mm.)

För Länsstyrelsen gällande Amiralen, Nossebro

Kurser, konferenser och föredrag

15 februari. Robin Gullbrandsson. Maria Eufrosynes av Pfalz-Zweibrücken vapensköld. Maria Eufrosyne 400 år. Varnhems klosterkyrka.

10 mars. Maria Vretemark. Utvecklingen av Varnhem som besöksmål. Rotary Skara.

12 mars 2025. Robin Gullbrandsson. Omcertifiering KUL-kontrollant enl PBL. Avonova, Borås.

27 mars. Maria Vretemark. Forntidens djur. Katarinakvällar på Gudhems klostermuseum.

10 april. Maria Vretemark. Fågelfynd och jaktfåglar i arkeologiska sammanhang. Ortnamnsarkivet, Uppsala universitet.

28-29 april. Robin Gullbrandsson. Seminarium om medeltidskyrkor. Linnéuniversitetet. Teleborgs slott, Växjö.

18 juni. Robin Gullbrandsson. Visning av orgelprojektet i Varnhem för Skara stift.

12 augusti. Annelie Nitenberg. Beowulf - superhjälte och monsterdräpare. Västergötlands museum under Historieveckan Skaraborg.

19 augusti. Robin Gullbrandsson. Visning av Lindholmens slottsruin för Vänermuseets vänner.

21-24 augusti. Robin Gullbrandsson. Arbeitskreis für Hausforschung. Västergötlands museum.

24 augusti. Robin Gullbrandsson. Visning av Skälvums kyrka. Skälvumdagen.

30 augusti. Robin Gullbrandsson. Visning av Lindholmens slottsruin för Götiska förbundet.

2 oktober. Maria Vretemark. Varnhem – besöksmålsutveckling i kulturmiljö. Kulturarvskonferens Västergötlands museum.

20-22 oktober. Annelie Nitenberg. Konferensbidraget The Fröslunda Shield hoard: local landscape setting, deposition practices and liminality på konferensen The Fröslunda shields and the Late Bronze Age World, Göteborgs universitet.

25 oktober. Robin Gullbrandsson. Taklagen i Trondenes kirke. Seminarium i Sør-Troms museum. Trondenesdagene.

29 oktober. Annelie Nitenberg. Bronssköldarna från Fröslunda 40 år! Västergötlands museum.

13 november. Robin Gullbrandsson. Medeltida kyrkvindar på Kinnekulle. Forshems församlingshem.

17 november. Robin Gullbrandsson. Kyrkogårdsföreläsning i Råda församlingshem.

16 december. Robin Gullbrandsson. Presentation av ruinprojektet på Lindholmen för Länsstyrelsens kultur-
miljöenhet, Marieholm, Mariestad.

Publikationer

Gullbrandsson, Robin. 2025. Gökhems kyrka – nya rön om byggnadshistorien. Falbygden 79 (2025)

Gullbrandsson, Robin. 2025. Taklagen i Trondenes kirke. Trondenes – verden nordligste middelalderkirke i stein.

Hansson, Anton; Gullbrandsson, Robin & Linderson, Hans. 2025. Medieval timbers in churches of the Swedish province of Västergötland. Church Archaeology, 2025.

Vretemark, Maria. 2025. Ancient oral microbiomes and dental caries - metagenomic insights from Viking teeth. BMC Microbiology Open.

Vretemark, Maria. 2025. Findings from computed tomography examinations of Viking age skulls. British Dental Journal Open (2025) 11:18 ; <https://doi.org/10.1038/s41405-025-00309-9>

Externa Bidrag

Riksantikvarieämbetet

- Lönekostnader för arbetsledare inom Kulturarvs-IT, 339 550 kr

Länsstyrelsen

- 5-årsplan Heljesgården, 903 857 kr
- Takunderhåll Kata gård, 159 000

Omställningsfonden

- Kurs "Utveckling av Grupp och Ledare", föremålsantikvarie, 47 624 kr
- Kompetensutveckling, personaladministratör, 54 154 kr

Grevillis fond

- Västgötasågner till boken Trollskatten i Hoberget, 30 000 kr

Längmanska kulturfonden

- Internationell konferens, Skandinavisk timmerkonstruktion från medeltida kyrktak och bebyggelse, 30 000 kr

Vallebygdens elektriska

- Markintrång Kostnadsreglering markupplåtelse Heljesgården, 3 000 kr

Personal

Museichef

Luitgard Löw

Administration

Kristina Johansson, ekonom

Kristina Berglund, ekonom

Haidi Mård, administratör

Annelie Nitenberg, projektutvecklare

Katharina Hambäck, museivärd/café

Sofia Sjölin, museivärd/butik

Mattias Landahl, fastighetstekniker

Kent Andersson, hantverkare

Mikael Skallberg, museivärd/utomhusmiljö

Kulturmiljö

Anders Berglund, 1:e antikvarie, arkeolog

Maria Vretemark, 1:e antikvarie, fil.doktor, osteolog

Catharina Henriksson, arkeolog, antikvarie

Robin Gullbrandsson, byggnadsantikvarie

Publika möten

Peter Nordin, utställningsproducent

Peter Holm, kommunikatör

Patrik Erlandsson, webbredaktör, informatör

Ludvig Lhonneur, museipedagog

Emelie Byström, programproducent

Samlingar

Emil Jonsson, föremålsantikvarie (tjänstledig från 250901)

Ylva Nilson, 1:e antikvarie, arkeolog/samlingar

Stina Svantesson, konservator

Emelie Höög, arkivarie

Marie Forsell, museiassistent/arkiv

Inge Arvidsson, museiassistent/arkiv

Solveig Holm, museiassistent/samlingar

Lena Gyltman, museiassistent/bildarkiv

Timanställda

Ulla Hallbäck

Gudrun Ramviken

Marie Hjelm (slutat)

Andreas Persson (slutat)

Eva Süttenbach

Natalia Loska

Kerstin Landahl

Therese Håkansson

Tillfälligt anställda

Markus Magnusson, museivärd/utomhusmiljö (250414-251013)

Elsa Lindmark, (publik verksamhet, 250818-250930)

Milton Åberg, (publik verksamhet, 250818-250930)

Akexandra Dahlqvist, (publik verksamhet, 250818-250930)

Styrelse 2025

Ordinarie ledamöter

Peter Rosholm, ordf.
 Gabriela Bosnjakovic
 Björn Sundman
 Torgny Hedlund
 Johannes Olsson
 Laila Skantz, v. ordf.
 Johan Hjertén
 Ragnar Sigsjö
 Anna Maria Claesson

Utsedd av

Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Skara kommun
 Skara kommun
 Västergötlands Fornminnesförening
 Västergötlands Fornminnesförening

Suppleanter

Heléne Svensson
 Jonas Liveröd
 Susanne Andersson
 Lisbeth Karlsson
 Ulla Brolin
 Göran Englund
 Kjell Öhlund

Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Västra Götalandsregionen
 Skara kommun
 Skara kommun
 Västergötlands Fornminnesförening
 Västergötlands Fornminnesförening

Revisorer

Sven Liljegren
 Patrik Ragnar
 Staffan Setterberg
 Kristoffer Bodin, KPMG AB (till 251202)
 Kristoffer Bodin, Azets (från 251202)

Västra Götalandsregionen
 Skara kommun
 Västergötlands Fornminnesförening
 Stiftelsen Västergötlands museum
 Stiftelsen Västergötlands museum

Revisorssuppleanter

Elving Andersson
 Anita Afzelius Alm
 Niklas Hansson

Västra Götalandsregionen
 Skara kommun
 Västergötlands Fornminnesförening

Styrelsen har under året haft fyra ordinarie sammanträden: 26/2, 3/6, 30/9 samt 2/12.

Årsredovisning

Stiftelsen Västergötlands museum

Org.nr 868400-3190

Räkenskapsår 2025-01-01 - 2025-12-31

Årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01 - 2025-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Västergötlands museum avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar	6

Styrelsens säte: Skara

Företagets redovisningsvaluta: Svenska kronor (SEK)

Alla belopp redovisas, om inget annat anges, i kronor (kr)

Förvaltningsberättelse 2025

Information om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet inom i huvudsak före detta Skaraborgs län.

Stiftelsen samverkar med företrädare för den statliga kulturminnesvården, förvaltar museets samlingar, byggnader, markområden och övriga tillgångar samt är huvudman för landsantikvarien.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och efter dess utgång.

Sedan flera år tillbaka har museet noterat en minskning av antalet besökare, trots en god bemanning. Undantagna från denna utveckling är dock frilufsmuseet Fornbyn och Kata gård i Varnhem, som fortfarande har stabila och delvis mycket goda besökssiffror. Även Heljesgården har haft ett gott besöksunderlag under det senaste året, inte minst tack vare det framgångsrika samarbetet med Göteborgs universitet och Länsstyrelsen.

Under året har arbetet enligt vård- och underhållsplanerna för museibygnaden, Fornbyn och Kråks fortsatt.

Takkuporna på museibygnadens framsida har alla fem renoverats under året. Efter att renoveringen av de första flöt på bra beslutades det att även fortsätta så framsidan blev helt klar.

Det har under 2025 varit minskad uppdragsfinansiering inom kulturmiljö så behov av att överföra delar av den verksamheten till anslagsfinansiering har diskuterats.

Översikt över stiftelsens ekonomiska utveckling (tkr)

	2025	2024	2023	2022	2021
Nettoomsättning	30676	29.071	26.825	29.797	28.650
Varav erhållna bidrag	24571	22.343	21.157	21.776	21.256
Resultat efter finansiella poster	1.696	1.908	1.756	3.887	1.255
Balansomslutning	29.076	27.900	25.167	25.000	21.972
Soliditet (%)	76	73	73	68	58

Förändring av eget kapital

	Stiftelse- kaptial	Fritt eget kapital	Ändamåls- bestämda medel	Summa
Ingående balans 2025-01-01	3 000	17 775 013	2 524 314	20 302 327
Årets resultat		1 695 985		1 695 985
Uttag av ändamålsbestämda medel				0
Utgående balans 2025-12-31	3 000	19 470 998	2 524 314	21 998 312

Resultaträkning 2025	Not	2025-01-01- 2025-12-31	2024-01-01- 2024-12-31
Bidrag	1	24 570 978	22 343 273
Övriga intäkter	1	6 104 678	6 728 036
		30 675 656	29 071 309
<i>Rörelsens kostnader</i>			
Handelsvaror	2	-2 388 187	-2 354 292
Övriga externa kostnader		-9 950 080	-8 446 239
Personalkostnader	3	-15 978 535	-15 965 247
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-981 231	-897 253
		-29 298 033	-27 663 031
Rörelseresultat		1 377 623	1 408 278
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		318 361	503 929
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-4 052
		318 361	499 877
Resultat efter finansiella poster		1 695 984	1 908 155
Resultat före skatt		1 695 984	1 908 155
Årets resultat		1 695 984	1 908 155

Balansräkning	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	4	7 865 782	3 463 981
Byggnadsinventarier	4	2 919 271	3 254 515
Inventarier	5	1 719 536	1 948 877
		12 504 589	8 667 373
Summa anläggningstillgångar		12 504 589	8 667 373
<i>Omsättningstillgångar</i>			
<i>Varulager m.m.</i>			
Färdiga varor och handelsvaror		236 879	199 852
		236 879	199 852
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		485 924	2 217 334
Övriga fordringar		286 916	282 498
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 636 513	934 453
Övriga kortfristiga placeringar		3 993 119	3 871 580
		6 402 471	7 305 865
Likvida medel, museets fonder		9 932 424	11 726 823
Summa omsättningstillgångar		16 571 775	19 232 540
SUMMA TILLGÅNGAR		29 076 364	27 899 913

Balansräkning	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel		2 524 313	2 524 313
Bundet eget kapital		3 000	3 000
Fritt eget kapital		19 470 998	17 775 014
		21 998 311	20 302 327
Summa eget kapital		21 998 311	20 302 327
Summa långfristiga skulder		0	0
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 180 875	1 463 512
Aktuella skatteskulder		35 615	38 192
Övriga skulder		524 245	817 634
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		3 337 319	5 278 248
Summa kortfristiga skulder		7 078 053	7 597 586
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		29 076 364	27 899 913

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1 "Årsredovisning och koncernredovisning K3". Redovisningsprinciperna är oförändrade i förhållande till föregående år.

Fordringar

Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om annat ej anges.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras stiftelsen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken stiftelsen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas enligt huvudregeln som intäkt när de erhålls.

En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som organisationen avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor, som inte förbrukats, redovisas som omsättningstillgångar.

Gåvor värderas enligt huvudregeln till verkligt värde. I de fall stiftelsen lämnat en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts.

Bidrag som erhållits för att täcka kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Offentliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det är rimligt och säkert att bidraget kommer att erhållas och stiftelsen kommer uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag avsedda att täcka

investeringar i materiella eller immateriella anläggningstillgångar reducerar tillgångarnas anskaffningsvärden och därmed det avskrivningsbara beloppet.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

	Nyttjandeperiod
Byggnader, komponenter	10-50 år
Mark	Skrivs ej av
Maskiner, inventarier och installationer	3-10 år

Leasingavtal

Leasingavtal redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2000:4. Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Noter

Not 1 Bidrag och övriga intäkter	2025	2024
Bidrag		
Bidrag från externa	1 630 072	1 280 991
Erhållna bidrag regionen	17 892 906	16 455 282
Erhållna kommunala bidrag	5 048 000	4 607 000
	24 570 978	22 343 273
Övriga intäkter, bidrag		
Försäljning	771 720	769 217
Projektintäkter	4 490 647	4 396 221
Hysesintäkter och vidarefakturerade kostnader	-310 294	481 296
Försäkringsersättning, övrigt	-6 484	15 700
Erhållna bidrag personal	1 159 090	1 065 602
	6 104 678	6 728 036
Not 2 Handelsvaror	2025	2024
Inköp material och varor	197 233	196 183
Inköp kafé	136 320	153 178
Inköp material och tjänster projekt	1 482 408	1 699 792
Inköp material och tjänster utställningar	572 226	305 139
	2 388 187	2 354 292

Not 3 Anställda och personalkostnader	2025	2024
Medeltalet anställda		
Kvinnor	14	15
Män	10	10
	24	25
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader inklusive pensionskostnader		
Löner och andra ersättningar	11 326 093	11 282 597
Sociala kostnader och pensionskostnader	4 136 612	4 360 489
(varav pensionskostnader)	772 574	778 021
Totala löner, andra ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	15 462 705	15 643 086
Not 4 Byggnader och mark, byggnadsinventarier	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	10 507 118	8 390 152
Årets inköp	4 577 215	2 116 966
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	15 084 333	10 507 118
Ingående avskrivningar	-3 788 622	-3 401 572
Årets avskrivningar	-510 658	-387 050
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 299 280	-3 788 622
Utgående redovisat värde	10 785 053	6 718 496

Avyttring av fastighet

Stiftelsen har under året sålt en fastighet med redovisat värde 0 kr. Anskaffningsvärdet på fastigheten är 0 kr. Avskrivning på fastigheten är 0 kr. Försäljningskostnaderna översteg försäljningsintäkten, vilket resulterade i en förlust som belastar årets resultat med 6862 kr.

Not 5 Inventarier	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 516 238	5 598 493
Årets inköp	190 495	917 745
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 706 733	6 516 238
Ingående avskrivningar	-4 567 361	-4 057 158
Årets avskrivningar	-419 836	-510 203
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 987 197	-4 567 361
Utgående redovisat värde	1 719 536	1 948 877

Underskrifter

Årsredovisningens innehåll blev klart 2026-02-17.

Årsredovisningen undertecknades det datum som framgår av elektronisk signatur.

Peter Rosholm, ordförande

Gabriela Bosnjakovic

Björn Sundman

Torgny Hedlund

Johannes Olsson

Laila Skantz

Johan Hjertén

Ragnar Sigsjö

Kjell Öhlund

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska signatur.

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor

Sven Liljegren
Förtroendevald revisor

Leif Stridh
Förtroendevald revisor

Staffan Setterberg
Förtroendevald revisor

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2025
Sammanställd under februari 2026 av Västergötlands museum.

Västergötlands
museum

Ver. 202-02-18